

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

KOPI

Saksbehandler
Monica Ekli
Miljøvernavdelingen

Innvalgstelefon
73 19 92 19

Vår dato
08.02.2016
Deres dato
29.10.2015

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2015/6368-542.1
Deres ref.
201512277-12

Marine Harvest Norway AS
Postboks 4102 Dreggen
5835 BERGEN

og

Sør-Trøndelag fylkeskommune
Enhet for regional utvikling
Postboks 2350 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Flatøyfjorden - oversendelse av midlertidig tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven – 6 240 tonn – Marine Harvest Norway AS – Roan kommune

Fylkesmannen har besluttet å gi midlertidig tillatelse etter forurensningsloven til Marine Harvest Norway AS på matfisklokaliteten Flatøyfjorden i Roan kommune. Tillatelsen med tilhørende vilkår er vedlagt.

Vi viser til søknad fra Marine Harvest Norway AS, datert 15.6.2015, oversendt fra Sør-Trøndelag fylkeskommune til behandling 29.10.2015.

Informasjon om vedtak

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har gitt Marine Harvest Norway AS midlertidig utslippstillatelse for en maksimalt tillatt lokalitetsbiomasse på 6 240 tonn på ny lokalitet Flatøyfjorden i Roan kommune (med fortøyninger inn i Osen kommune).

Utslippstillatelsen med tilhørende vilkår er vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Merk også at vedleggene til tillatelsen er en del av de juridiske kravene til bedriften. Tillatelsen er ikke gyldig før Sør-Trøndelag fylkeskommune har gitt endelig tillatelse etter akvakulturloven.

Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

Fylkesmannens rolle

Fylkesmannen skal vurdere om vi på bakgrunn av søknaden kan gi en tillatelse etter forurensningsloven. Vurderingen etter forurensningsloven skal også omfatte vurdering opp mot vannforskriften §§ 4-6 og evt. § 12, og naturmangfoldloven §§ 8-12.

Fylkesmannen skal i tillegg gi en uttalelse til søknaden med tanke på hensynet til verneområder, biologisk mangfold, vilt, lakse- og innlandsfisk, i henhold til akvakulturloven §§ 15 og 16. Uttalelsen i henhold til akvakulturloven er delvis uavhengig av tillatelsen og blir gitt i eget brev.

Saksframstilling

Bedriften søker om ny akvakulturlokalitet Flatøyfjorden i Roan kommune for en maksimalt tillatt lokalitetsbiomasse (MTB) på 6 240 tonn.

Planavklaring, kommunal behandling og merknader

Søknaden er oversendt både Roan og Osen kommuner for uttalelse, da anlegget ligger i Roan kommune, mens noe av forankringen ligger i Osen kommune.

Behandling i Roan kommune

I følge saksframstillingen til Roan kommune, datert 5.10.2015, står det i kommuneplanens tekstdel 5.1.9: «Utenfor de områdene som i planen er avsatt til fiske-, natur- og friluftslivområde (FNF) kan det tillates plassering av havbruksanlegg der sektormyndighetene ikke har innsigelser». Av saksframstillingen går det fram at det omsøkte arealet ligger i et område hvor havbruksanlegg kan tillates.

Rådmannen har etter delegering behandlet og fattet vedtak i saken. Vedtaket går ut på at Roan kommune ikke har merknader til plassering av ny lokalitet ved Flatøya som omsøkt.

Det kom inn en merknad til saken fra Fosen Naturvernforening i forbindelse med offentlig ettersyn i kommunen.

Behandling i Osen kommune

Søknaden ble behandlet av Osen kommune i Hovedutvalg for Utvikling og miljø 8.7.2015. Utvalget og hadde følgende uttalelse: «*Osen kommune ved hovedutvalg for Utvikling og Miljø vurderer at søknad om ny lokalitet i Flatøyfjorden ikke omfattes av kommuneplanens reguleringskrav ettersom kun enkelte ankerliner berører Osen kommune. Området er ellers avsatt til «bruk og vern av sjø og vassdrag» hvor akvakultur er tillatt, og er dermed i tråd med kommuneplanens arealformål. Utvalget ber om at høringsbrev sendes Osen Fiskarlag på lik linje med høringsinstanser i Roan.»*

Merknader til søknaden:

Ved oversendelsen fra Sør-Trøndelag fylkeskommune var det lagt ved merknader til søknaden både fra Fosen Naturvernforening og Forum for Natur og Friluftsliv – Sør-Trøndelag.

Fosen Naturvernforening har bl.a. følgende merknader til søknaden:

- Anlegget med fortøyninger vil beslaglegge et areal på 2000 da, noe som er relativt stort. Fortøyningene vil nærmest ligge i fjæresteinene til Flatøya og gjøre passasje vanskelig.
- Så store anlegg vil lettere medføre sykdomsutbrudd og vanskeliggjøre lusebehandling.
- Sykdom vil spres til villfisk og villfisken av flere arter er fulle av lus.
- Det vil være problemer med medisinerert villfisk rundt anleggene.
- Skaldyr får problemer med lusemidlene i flere km avstand fra anleggene. Det er flere anlegg i nærheten, Indre Skjervøy 2,5 km unna, Sandøya III 3,8 km unna

og Brandsfjorden ca. 5 km unna og foreningen frykter for sterk bunnpåvirkning langs hele rekken med oppdrettsanlegg. Dette vil utgjøre en stor trussel for krabbefisket og i tillegg vil kveite- og rekefangst bli vanskeliggjort.

- Det vil bli algevekst på nærliggende strender grunnet utslipp av næringsalter, fôr og avføring.
- Fosen Naturvernforening krever konsekvensutredning (KU) av den samlede belastningen. I tillegg kreves det KU grunnet mangelfull informasjon om rødlistearter i området (pga. gamle data).
- AquaKompetanse har bare vurdert et anlegg på 5 460 tonn MTB, noe som er nesten 1000 tonn mindre enn det søkes om. Dette ville ha fått betydning for KU-vurderingen.
- Det er beskrevet hele 6 rødlistearter fugl i området rundt Flatøya (teist, lomvi, tyvjo, fiskemåke, stellerand og svartand).
- I tillegg er det større forekomster av tareskog som blir ødelagt av slam fra oppdrett.
- Fritidsfisket vanskeliggjøres både fysisk ved beslaglegging av areal og gjennom destruktiv påvirkning på tareskoger, gyteplasser og den generelle miljøbelastningen.
- Bessakerelva, 4,6 km unna, oppgis å ikke ha en egen laksestamme, men med en sårbar sjørretbestand. Foreningen frykter at denne vil gå til grunne.
- Fosen Naturvernforening konkluderer med at de ikke anbefaler ny lokalitet ved Flatøya.

Forum for Natur og Friluftsliv – Sør-Trøndelag har følgende merknader til søknaden:

- Forumet mener at man ikke skal gi tillatelse til å drive oppdrett i Flatøyfjorden. Fiskeoppdrettsnæringen i regionen har allerede i dag stor påvirkning på de ville fiskebestandene som ikke tåler enda større belastning.
- Laksebestandene i Norge har blitt halvert på 30 år og en av regionene der nedgangen har vært størst er i Trøndelag. Dette har gjort fiske mindre attraktivt.
- Midt-Norge er en av de regionene med størst nedgang i sjørretfangstene som nå er en tredel av hva det var for femten år siden.
- Flere rapporter med gjennomgang av forskning understreker lakselusens rolle i den bestandsnedgangen som vi har vært vitne til de siste årene.
- For laks er det i tillegg et problem med rømt oppdrettslaks som blander seg med villaksen.
- Forumet konkluderer til slutt at søknaden må avslås til næringen har løst sine problemer med rømming og lakselus.

Kunnskap om resipienten

Produksjon av matfisk innebærer at store mengder fisk er konsentrert i et relativt beskjedent vannvolum. Dersom strømforholdene gjør at organiske avfallsstoffer i form av for eksempel fôrspill og ekskrementer akkumuleres på bunnen, kan dette, dersom tilførselene er tilstrekkelig høye, medføre at nedbrytingsprosessene i bunnsedimentene stopper opp.

Akkumulasjon av store mengder organiske avfallsstoffer kan medføre blant annet lokal utryddelse og/eller endring av bunndyrfaunaen, og det kan fungere som smittereservoar for fiskesykdommer.

Resultat fra B-undersøkelser

Det ble tatt B-undersøkelse på lokaliteten 18.3.2015 med rapportdato 26.3.2015. Undersøkelsen er en 0-undersøkelse, da det enda ikke har vært produksjon på lokaliteten.

Anlegget er tenkt plassert like sør-øst for Flatøya i Roan kommune. Dybden innenfor anleggsramma varierer fra over 200 meter i nordøstlig del, til 60 meters dybde i sørvestlige del av ramma. Anlegget er tenkt plassert over en undersjøisk rygg.

Det ble tatt totalt 13 prøver på 10 stasjoner.

I nordøstlige del av lokaliteten på de flattere partiene var det en del bløtbunn der sedimentet bestod av en del silt, iblandet sand og skjellsand. Over ryggen var det mer hardbunn med kun strøsand i prøvegrabben.

Det ble registrert bunnfauna på seks av de ti prøvestasjonene. Sedimentet hadde normal lukt og lys/grå farge. Fem av prøvene hadde fast konsistens mens fem prøver hadde myk konsistens. Halvparten av prøvene hadde grabbvolum under $\frac{1}{4}$, mens halvparten hadde grabbvolum over $\frac{3}{4}$.

Det ble ikke utført elektrokjemiske målinger på stasjon 1, 2, 3 og 9 pga. lite eller ingen sedimenter i prøvegrabben. De andre stasjonene hadde pH-verdier over 7,5 fikk samlet tilstand 1.

Lokaliteten som helhet fikk tilstand 1, beste tilstand.

Resultat fra C-undersøkelsen

Ved søknaden var det ikke lagt ved noen rapport fra C-undersøkelse ved lokaliteten.

Strømundersøkelser

Måling av strøm- og vannutskiftningsforholdene på 5 og 15 meters dyp ble foretatt i perioden 21.4.2015-29.5.2015 med en strømmåler av typen akustisk dopplermåler. Dybden på målestedet var ca. 159 meter.

Gjennomsnittlig strømhastighet på 5 meters dyp ble beregnet til 12 cm/sek, med maksimum strømhastighet på 38 cm/sek. Andelen "0-målinger", målinger med verdier mellom 0 cm/sek og 1 cm/sek, ble beregnet til 1,13 %. Neuman parameter lå på 0,64 med fremherskende retning mot nordøst med en liten returstrøm mot sørvest.

Gjennomsnittlig strømhastighet på 15 meters dyp ble beregnet til 7 cm/sek, med maksimum strømhastighet på 39 cm/sek. Andelen "0-målinger", målinger med verdier mellom 0 cm/sek og 1 cm/sek, lå på 2,36 %. Neuman parameter lå på 0,62, med fremherskende retning mot nordøst med en liten returstrøm mot sørvest.

Måling av strøm- og vannutskiftningsforholdene på 130 og 145 meters dyp ble foretatt i perioden 27.8.2014-9.10.2014 med en strømmåler av typen akustisk dopplermåler. Dybden på målestedet var ca. 150 meter.

Gjennomsnittlig strømhastighet på 130 meters dyp ble beregnet til 4 cm/sek med maksimal strømhastighet på 19 cm/sek. Andelen "0-målinger", målinger med verdier mellom 0 cm/sek og 1 cm/sek, lå på 6,43 %. Neuman parameter lå på 0,10 med lite ensrettet strømretning.

Gjennomsnittlig strømhastighet på 145 meters dyp ble beregnet til 4 cm/sek med maksimal strømhastighet på 18 cm/sek. Andelen "0-målinger", målinger med verdier mellom 0 cm/sek og 1 cm/sek, lå på 4,47 %. Neuman parameter lå på 0,07 med lite ensrettet strømrøtning.

Fylkesmannens vurdering

Vannforekomsten og vannforskriften

Formålet med vannforskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

I følge vannforskriften § 4-6 skal tilstanden i overflatevann og grunnvann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vannforskriften § 12 gir åpning for ny aktivitet eller nye inngrep som likevel i en liten grad kan påvirke tilstanden i resipienten negativt. Det kan tillates forringelse fra svært god til god økologisk tilstand forutsatt av visse vilkår er oppfylt.

Virksomheten det her søkes om tillatelse for er vurdert til ikke å komme innunder unntaksbestemmelsene i vannforskriften § 12. Fylkesmannen vurderer det slik at tiltaket er av en slik art at det er mulig å minske utslippene slik at bestemmelsen i § 4 i vannforskriften kan overholdes, og målene i forvaltningsplanen kan oppnås.

Lokaliteten ligger i vannforekomsten Frohavet-nord (0322000030-16-C)). I følge databasen Vann-nett er vannforekomsten betegnet som åpen eksponert kyst. Den økologiske tilstanden er foreløpig antatt å være god, mens den kjemiske tilstanden er udefinert. Det er vurdert slik at det ikke er noen risiko for at miljømålene ikke skal nås innen 2021.

Hvis det viser seg at driften påvirker vannforekomsten negativt, må det gjøres utslippsreducerende tiltak for å redusere påvirkningen.

Vurdering opp mot naturmangfoldloven

I følge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Nedenfor følger en vurdering av tiltaket og mulige effekter på biologisk mangfold i området.

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Flatøya er registrert som et inngrepsfritt område i Miljødirektoratets Naturbase.

Det er registrert viktige større tareskogsforekomster og skjellsandområder både rundt Flatøya og rundt Børøya og Sandøya lenger sørøst-sørvest.

På Børøya og Sandøya finnes den utvalgte naturtypen kystlynghei.

Det er registrert flere arter av nasjonal forvaltningsinteresse, særlig sjøfugl, på Flatøya og ved Sandøya. I følge søknaden er et område på Flatøya registrert som leveområde for oter.

Bessakerelva er nærmeste vassdrag med oppgang av anadrom laksefisk. Denne ligger ca. 4,6 km fra lokaliteten.

Anlegget kan gi forurensningsmessige effekter på naturmangfoldet i form av støy, lys, og utslipp til luft og sjø. Marine Harvest Norway AS har estimert at de i løpet av en produksjonssyklusperiode vil slippe ut ca. 320 tonn nitrogen og ca. 40 tonn fosfor.

§ 9 og § 10 – føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming og samlet belastning

Det ligger flere akvakulturlokaliteter innen en radius på 5 km fra det omsøkte anlegget. Matfisklokaliteten Indre Skjervøy, med en MTB på 7 020 tonn, ligger ca. 2,6 km nordøst for Flatøyfjorden. Lokaliteten Sandøya III ligger i underkant av 3 km fra Flatøyfjorden i sørlig retning og har en MTB på 2 340 tonn. Det nærmeste settefiskanlegget ligger i Vikbukta i Bessaker ca. 5 km sørøst for lokaliteten.

Fylkesmannen er usikker på økosystemeffektene av å plassere mange akvakulturanlegg innenfor noen få kilometers omkrets. Det er heller ikke blitt utført noen C-undersøkelse i resipienten ved dette omsøkte anlegget.

Det er søkt om en veldig stor biomasse, og vi har ingen kunnskap om hva resipienten tåler i dette området. Samtidig vet vi at strømmålingene viser relativt god gjennomsnittlig strøm, men at strømmen går i alle retninger.

Dette indikerer at føre-var-prinsippet bør benyttes i en viss grad.

Fylkesmannen mener imidlertid at de forurensningsmessige effektene av drift på denne lokaliteten i rundt tre år ikke bør gi varige skader på viktig naturmangfold i området. Fylkesmannen har derfor konkludert med at vi kan gi en midlertidig tillatelse, med krav om undersøkelser i resipienten før oppstart og etter noen års drift.

§ 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Hvis det viser seg at belastningen fra driften blir for stor, må bedriften ta kostnadene med forbedringstiltak.

§ 12 – det skal tas utgangspunkt i miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en tidligere, nåværende og framtidig bruk av naturmangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultatene.

Bedriften plikter å redusere sine utslipp så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Anlegget skal benytte best tilgjengelige teknikker så langt som råd, når dette ikke medfører urimelige kostnader.

Fylkesmannens konklusjon

Med bakgrunn i søknaden, rapportene fra strømmålingene, MOM-B-undersøkelsen, samt vurdering av effektene på naturmangfoldet og muligheten for å oppnå god tilstand i vannforekomsten, finner Fylkesmannen at vi kan gi en midlertidig utslippstillatelse på lokaliteten. Det er likevel bedriften sitt ansvar at lokaliteten ikke blir overbelastet og at vannforekomsten forblir i god tilstand.

Hvis det ut fra oppfølgende B- og C-undersøkelser etter NS 9410 eller andre resipientundersøkelser kan se ut til at lokaliteten blir overbelastet, plikter bedriften å gjøre tiltak for å minske belastningen på området.

Risikoklasse

Ut fra opplysningene som foreligger om utslippene og miljøtilstanden i resipienten, finner Fylkesmannen det rett å klassifisere denne bedriften i **risikoklasse 3**.

Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. Klassifiseringen har innvirkning på hvor ofte Fylkesmannen er ventet å gjennomføre tilsyn med bedriften, samt gebyrsats for tilsyn på forurensningsområdet.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Utføre C-undersøkelse i samsvar med NS 9410	Før etablering av anlegget	7.2
Innsending av rapport fra C-undersøkelse etter NS 9410 til Fylkesmannen	1.11.2016	7.2 og 7.3
Oppfølgende C-undersøkelse i samsvar med NS 9410	2019	7.2
Innsending av rapport fra oppfølgende C-undersøkelser etter NS 9410.	1.11.2019	7.2 og 7.3
Registrering av data fra overvåking og resipientundersøkelser i databasen Vannmiljø	Fortløpende og senest innen 31.12. i undersøkelsesåret.	7.3

Generelle forutsetninger for tillatelsen og informasjon om regelverk

Regelverk

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven, samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, viser vi nettstedet www.regelhjelp.no.

Endringer eller tilbakekalling av tillatelsen

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

Tvangsmulkt og straff

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Ved avvik fra tillatelsen eller forurensningsloven kan Fylkesmannen gi pålegg om igangsetting av tiltak for å rette opp avvik, jf forurensningsloven § 7, siste ledd. Dersom pålegget ikke blir fulgt opp, kan Fylkesmannen fatte vedtak om tvangsmulkt til staten, jf. § 73, eller sørge for igangsetting av tiltak, jf. § 74.

Erstatningsansvar

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan, etter anmodning eller av eget tiltak, beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Med hilsen

Marit Lorvik (e.f.)
ass. miljøverndirektør

Monica Ekli
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Marine Harvest Norway AS på lokaliteten Flatøyfjorden

Kopi m/ vedlegg:

Roan kommune, 7180 Roan

Osen kommune, 7740 Steinsdalen

Mattilsynet region Midt, Avdeling Trondheim og omegn, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal

Fiskeridirektoratet region Trøndelag, Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen

Fosen naturvernforening, Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa

Forum for Natur og Friluftsliv – Sør-Trøndelag, Sandgata 30, 7012 Trondheim